

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ
КАРАРЫ

«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү
хакында» 506-6 номерлы Татарстан Республикасы законы
проекты турында

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы КАРАР БИРӘ:

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары М.Г. Әхмәтов,
Ю.З. Камалтынов, А.Г. Хәбибуллин тарафыннан кертелгән «Татарстан
Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законына
үзгәрешләр кертү хакында» 506-6 номерлы Татарстан Республикасы законы
проектын беренче укылышта кабул итәргә.

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы Рәисе

Казан шәһәре,
2023 елның 23 ноябре
№ 2242-VI ДС

Ф.Х. Мөхәммәтшин

Проект
Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы депутатлары
М.Г. Әхмәтов,
Ю.З. Камалтынов,
А.Г. Хәбибуллин
тарафыннан кертелә

**«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр керту хакында**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

1 статья

«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2004, № 7 (II өлеш); 2005, № 2, № 4 (I өлеш), № 6 (II өлеш), № 11; 2006, № 4, № 7 (I өлеш); 2007, № 7 (I өлеш), № 8; 2008, № 1; 2009, № 1, № 12 (I өлеш); 2010, № 7 (II өлеш), № 12 (II өлеш); 2011, № 3, № 11 (I өлеш); 2012, № 7 (I өлеш), № 11 (I өлеш); 2013, № 3, № 7, № 12 (I өлеш); 2014, № 5, № 11 (VI өлеш); 2015, № 7 (I өлеш), № 11 (I өлеш); 2016, № 3, № 5, № 6 (I өлеш), № 9 (II өлеш); Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2017, № 1 (I өлеш), № 27 (I өлеш), № 55 (I өлеш), № 76 (I өлеш); 2018, № 1 (I өлеш), № 22 (I өлеш), № 54 (I өлеш), № 78 (I өлеш), № 92 (I өлеш); 2019, № 19 (I өлеш); 2020, № 1 (I өлеш), № 4 (I өлеш), № 37 (I өлеш), № 57 (I өлеш), № 77 (I өлеш); 2021, № 1 (I өлеш), № 29 (I өлеш), № 36 (I өлеш), № 57 (I өлеш), № 77 (I өлеш), № 93 (I өлеш); 2022, № 17 (I өлеш), № 24 (I өлеш); 2023, № 3 (I өлеш), № 27 (I өлеш), № 73 (I өлеш), № 81 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) 18 статьяның 1 өлешендәге 8 пунктында «федераль законнар» сүзләрен «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон» сүзләренә алмаштырырга;

2) 46 статьяны үз көчен югалткан дип танырга;

3) түбәндәге эчтәлекле б¹ бүлек өстәргә:

**«б¹ бүлек. Жирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы
икътисадый багланышлары**

**49¹ статья. Жирле үзидарә органнары тарафыннан халыкара һәм тышкы
икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруны килештерү
тәртибе**

1. Халыкара һәм тышкы икътисадый багланышлар җирле үзидарә органнары тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү максатларында, әлегә Законда билгеләнгән тәртиптә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты белән килештереп, гамәлгә ашырыла.

2. Җирле үзидарә органнары халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны түбәндәгә рәвешләрдә гамәлгә ашыра:

1) чит дәүләтләрнең дәүләти-территориаль, административ-территориаль һәм муниципаль берәмлекләре вәкилләре белән халыкара һәм тышкы икътисадый багланышлар өлкәсендә очрашулар, консультацияләр һәм башка чаралар уздыру;

2) чит дәүләтләрнең җирле үзидарә органнары белән халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыру турында килешүләр (алга таба шулай ук әлегә бүлектә – килешү) төзү;

3) муниципальара хезмәттәшлек өлкәсендә халыкара оешмалар эшчәнлегендә катнашу шушы максат өчен махсус төзелгән органнар вәкаләтләре кысаларында катнашу өчен максатында;

4) муниципальара хезмәттәшлекнең халыкара программалары проектларын эшләүдә һәм гамәлгә ашыруда катнашу;

5) законнарга каршы килми торган башка рәвешләрдә.

3. Җирле үзидарә органнары халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыра башлауның күздә тотылган датасына кадәр 45 көннән дә соңга калмыйча Татарстан Республикасы бердәм ведомствоара электрон документлар әйләнеше системасы аша Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруны килештерү турында мөрәҗәгать җибәрә.

4. Әлегә статьяның 3 өлешендә каралган мөрәҗәгатьтә түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруның рәвеше һәм сроклары турында белешмәләр;

2) вәкилләре белән халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыру планлаштырылган чит дәүләтләрнең дәүләти-территориаль, административ-территориаль һәм муниципаль берәмлекләре турында белешмәләр;

3) халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыру җирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләне хәл итүгә юнәлдерелгән халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларның максатлары, бу мәсьәләне күрсәтеп, халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен тасвирлау;

4) халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруга, шул исәптән халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруга юнәлдерелүгә планлаштырыла торган җирле бюджет акчалары турында белешмәләр бергән, чыгымнарны исәпләү.

5. Әлегә статьяның 3 өлешендә каралган мөрәҗәгатькә килешүләр төзү рәвешендә халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта, күрсәтелгән килешүнең проекты һәм аңа имза салуга затларның вәкаләтләрен раслый торган документлар кушып бирелә.

6. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруны килештерү турында җирле үзидарә органы мөрәжәгатен карау тәртибе һәм сроклары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә.

7. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруны килештерү турында җирле үзидарә органы мөрәжәгатен карау нәтижәләре халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыра башлауның күздә тотылган датасына кадәр 15 көннән дә соңга калмыйча әлеге мөрәжәгатьне жибәргән җирле үзидарә органына Татарстан Республикасының бердәм ведомствоара электрон документлар әйләнеше системасы аша җиткерелә.

49² статья. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешүләрне теркәү тәртибе

1. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешү аңа имза салынган көннән алып биш көннән дә соңга калмыйча җирле үзидарә органнары тарафыннан Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан вәкаләт бирелгән республика башкарма хакимият органына (алга таба әлеге статьяда – вәкаләтле орган) теркәү өчен тапшырыла.

2. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешү белән бер үк вакытта вәкаләтле органга муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан таныкланган түбәндәгеләрнең күчермәләре тапшырыла:

1) имзаланган килешүнең;

2) әлеге Законның 49¹ статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан килештерелгән килешү проектының.

3. Вәкаләтле орган җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы тапшырылган килешүне карый һәм килешү тапшырылган көннән алып өч көннән дә соңга калмыйча аны теркәү турында йә аны теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә.

4. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешүне теркәү хакында карар кабул итү өчен нигез булып аның әлеге Законның 49¹ статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан килештерелгән килешү проектына туры килүе тора.

5. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешүне теркәүдән баш тарту хакында карар кабул итү өчен нигез булып аның әлеге Законның 49¹ статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан килештерелгән килешү проектына туры килмәве тора.

6. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешүне теркәү хакында карар кабул

ителгән очракта, вәкаләтле орган мондый килешүгә теркәү номеры бирә һәм аны килешүне җибәргән җирле үзидарә органына җибәрә. Күрсәтелгән килешүнең күчәрмәсе аңа бирелгән теркәү номеры белән вәкаләтле органда сакланырга тиеш.

7. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешүне теркәүдән баш тарту хакында карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле орган, килешүне теркәүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, мондый килешүне һәм аңа материалларны килешүне җибәргән җирле үзидарә органына кире кайтара.

8. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешүне вәкаләтле орган тарафыннан теркәү мондый килешүнең үз көченә керүенең мәҗбүри шарты булып тора.

9. Җирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы имзаланган килешүләре муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен каралган тәртиптә бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.».

2 статья

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Рәисе

**«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында»
Татарстан Республикасы законы проектына
АҢЛАТМА**

2023 елның 15 августында «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законга һәм «Россия Федерациясе субъектларында гавами хакимиятне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 44 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2023 елның 4 августындагы 420-ФЗ номерлы Федераль закон үз көченә керде, ул жирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашырганда аларның эшчәнлеген хокукый жайга салуга юнәлдерелгән.

Әлеге Федераль закон белән халыкара һәм тышкы икътисадый багланышлар жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмиятгәгә мәсьәләләрне хәл итү максатларында, Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органнары белән килештерелеп, Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла дип карала.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан чит дәүләтләрнең жирле үзидарә органнары белән халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыру турындагы килешүләр төзү мөмкинлеген билгеләнгән. Шулай ук вакытта Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары тарафыннан мондый килешүләрне теркәү аларның үз көченә керүенә мәжбүри шарты булып тора.

Жирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын гамәлгә ашыру турындагы килешүләрне теркәү тәртибе шулай ук Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнергә тиеш.

Федераль законнарының билгеләнгән нигезләмәләрен исәпкә алып, закон проекты белән «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына жирле үзидарә органнары тарафыннан халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруны Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан килештерү, шулай икәптән чит дәүләтләрнең жирле үзидарә органнары белән килешүләр төзү юлы белән, тәртибен шулай ук күрсәтелгән килешүләрне республика дәүләт хакимияте органнары тарафыннан теркәү тәртибен билгеләү өлешендә үзгәрешләр кертү каралган.

**«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында»
Татарстан Республикасы законын кабул итүгә бәйле рәвештә үз
көчләрен югалтуы танылырга, туктатылып торырга, үзгәртелергә яисә
кабул ителергә тиешле Татарстан Республикасы законнары актлары
һәм башка норматив хокукый актлары
ИСЕМЛЕГЕ**

«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы Законы кабул ителүгә бәйле рәвештә халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыруны килештерү турында жирле үзидарә органы мөрәжәгатен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан карау тәртибен һәм срокларын билгели торган Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының хокукый актын, шулай ук халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыру турында жирле үзидарә органнары килешүләрен теркәүгә вәкаләтле республика башкарма хакимият органы билгели торган Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының хокукый актын кабул итү таләп ителә.

**«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»
Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында»
Татарстан Республикасы законы проектын
финанс-икътисадый нигезләү**

«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» Татарстан Республикасы законнын кабул итү Татарстан Республикасы бюджетыннан өстәмә чыгымнар таләп итми.

Жирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларын Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан килештерү, шулай ук жирле үзидарә органнарының халыкара һәм тышкы икътисадый багланышлары турында килешүләрне теркәү функцияләрен гамәлгә ашыру Татарстан Республикасы бюджетында республика дәүләт хакимиятенә тиешле органнарын тотуга каралган акчалар исәбеннән башкарылачак дип күздә тотыла.